

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI

ÉS

tudományterjesztő

HETILAP.

Felelős szerkesztő:

MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VII., Garay utca 32. sz.

a hová a megrendelések intézendők.

Tartalom:

- Babel tornya (Palágyi Lajos). — Az osztozkodás (Krapotkin Péter).
- Gondolatok (Dolfus Károly). — A Demi-Mond (Varsányi Gyula). — Jézus a tulajdon ellen (Weitling Vilmos) — Tragédia a feyházban. (Hugó Viktor.)
- Kettecskén (Róna Béla). — Nemzetgazdasági igazságok. — Tudományok köréből.
- Humor. — Különfélék. — Világkrónika. — Szerkesztői üzenetek. — Talány.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

Megjelenik minden vasárnap.

A jutalom.

Ujlesztendőre a „Népolvasótár“ minden olvasója diszes faliképet kap, a mely a proletariátus szabadságharczának egy jelenetét ábrázolja. A művészi kivitelű kép bizonyára kedves meglepetés lesz minden olvasónknak. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a képre.

*

Minden lakásváltozást pontosan tessék a kiadóhivatalnak (Garay-u. 32.) bejelenteni. Panaszokkal rendetlen kihordás miatt stb.: ide tessék fordulni és rögtön intézkedünk.

*

Bekötési táblák a regényhez készülőkben vannak.

*

A 600 oldalas vaskos Bebel-féle híres könyvet „A nő a múltban, jelenben és a jövőben“ minden új olvasónk is Budapesten 25 kr. és vidéken 35 kr. kezelési díj lefizetése mellett megkapja.

*

A „Népolvasótárt“ terjeszteni minden munkásembernek erkölcsi kötelessége. Minél több olvasója van a „Népolvasótárnak“ annál szebbet és tartalmasabbat nyújtunk. Czimeket szívesen veszünk és rögtön küldünk mutatványszámot.

*

A jutalomkép, a mely minden lakásnak diszére lesz, száz centiméter hosszú és hatvan cm. magas.

NÉPOLVASÓTÁR

20. szám.

Budapest, 1897. szeptember 12.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

✻ Szerkesztőség és Kladóhivatal Garai-utca 32.

Babel tornya.

*Babel tornyánál történt az eset,
Hogy ember embert meg nem értthetett.*

*Támadt vad, hiacs, örült nyelv-zavar,
Mindenki mást hisz, mást mond, mást akar.*

*S mert meg nem értthették egymás szavát,
A tornyot nem építhették tovább.*

*Azota sok évezred szállt leva, —
A hitnek tornya nem lesz kész soha.*

*Mind újra kezd építeni a kőmeg,
De egymást soha nem értheti meg.*

*Harczelnak millió ezéleket és hitet
S nincs olyan nyelv, melyet mindenki ért.*

*S jön néha egy apostol, lángszivű,
S hiszi, szavától felépül a mű.*

*Fürkész, kutat sok nyelvet, idegent
S hiszi, hogy majd egy jobb nyelvet tereml.*

*Oly nyelvet, melyet minden ember érthet,
S melytől vizsály, gyűlölség véget érhet*

*Es kész az új nyelv Oh de gyászos véget!
Hiába velt a nagy mű, melyet végzett!*

*A nyelvzavar még szörnyűbb, rémitőbb:
. . . . Egy nyelvvel több van mint velt azelőtt.*

Palágyi Lajos.

Az osztozkodás.

— Irta: **Krapotkin Péter.** Francziából. —

(Folytatás.)

Vessünk egy pillantást a középkorra, a mely időből a nagy földbirtokok erednek.

Egy hadverő vitéz termékeny völgyet hóditott meg és azt tulajdonába vette. A mig emberek nem lakták és nem művelték azt a völgyet: nem volt semmi értéke. Földje semmi jövedelmet nem hajtott; ugyanolyan értéke volt a tulajdonosára nézve, mintha a holdban birt volna földbirtokkal. Mit kellett tehát tennie? Földmivéseket keresett.

Ha minden parasztnak lett volna egy darab adómentes földje, a szükséges munkaeszköze és marhája: akkor nem vállalkozott volna arra, hogy megművelje az „uraság“ földjét. Mindegyik a maga földjén maradt volna. Csakhogy a föld népének nagy sokasága nyomorgott. Az örökös háboruzás, a rossz időjárás, a járványos betegségek a romlás küszöbére vitte őket, legnagyobb részüknek sem lovuk, sem ekéjük nem volt; pénzt nem tudtak szerezni, hitelt pedig sehhol sem kaptak. A vas és a ló drágák voltak a középkorban.

Ezek a nyomorgók mindannyian jobb megélhetési viszonyokért küzdöttek. Egy napon szemükbe ötlött az országuton, az „uraság“ földjének határán egy pózna, a melyre paizs volt erősítve. A paizon irás hirdette: hogy az a földmives, a ki az „uraság“ birtokain letelepszik, a földdel együtt munkaeszközöket és a ház építésére szükséges anyagot is megkapja, a nélkül, hogy bizonyos számú esztendőn belül bért kellene fizetnie. Az éveknek a számát megannyi kereszt jelezte. A nyomorgó földmivések megértették, hogy néhány évig nem kell nyomorogniok.

Hozzáálltak a munkához. Benépesítették az uraság birtokát. utakat építettek, mocsarakat száritottak ki, falvakat építettek. A „szabad esztendők“ elmúltával, mondjuk kilencz esztendő mulva, az uraság bért szabott ki. A földmivések belenyugodtak. Őt esztendő mulva azonban fokozta követelését az uraság és így évről-évre emelkedett a földekért fizetett bér. A szegény földmives belenyugodott a változhatatlanba, mert hiszen másutt sem kapott jobb munkafeltételeket. Ily módon lassan-lassan, a törvények segélyével is, — a melyeket természetesen az „uraságok“ alkottak meg, — a földmives nép mindinkább nagyobb nyomorba süllyedt és nyomorusága az „uraság“ vagyonának forrásává lett. Az uraságon kívül egy csomó uzsorás is meggazdagodott, mert ezek segítettek ki drága kamatért a szegény földmivest, ha nem volt elég pénze, hogy kielégítse az „uraság“ fokozott igényeit.

Ez történt a középkorban, ez történik még manapság is. Vajjon ha volna a földmives embernek egy darab adósságmentes földje, mit gondoltok, elmenne-e az urasághoz részre dolgozni? Avagy vállalkozna-e arra, hogy keserves munkájával megtermékenyített bérbe vett földjeért bért fizessen?

Mint hogy azonban semmije sincsen, kénytelen minden feltételbe beleegyezni, hogy nyomoruságos életét tovább tengethesse. Ő nyomorog, de az uraság meggazdagodik.

Igy volt ez a középkorban, így van ez most is a tizenkilencedik századnak a végén. A földmivesnép nyomorusága teremti az „uraságok“ gazdagságát. Egyszóval az „uraság“ osztozkodik a földmivessel, de úgy, hogy az oroszlánrész neki jusson.

Gondolatok.

— Irta: Dolfus Károly. —

- # Midőn a jelen kielégítő, nem nézünk a múltba.
- # Azt mondd: „megtaláltam.“ Ez annyit tesz, hogy nem kerested.
- # Fellázadni az ellen, amin változtatni nem lehet, gyengeség. De fellázadni az ellen a min változtathatni: kötelesség.
- # Egy korszak sem hozott annyi rokkant szellemet létre mint a miénk; és egyik sem használt el annyi embert.
- # Tudni, annyi, mint látni. Hinni, annyi, mint óhajtani. Az ember nem látja mindig, a mit óhajt, és nem óhajtja mindig, a mit lát.
- # Hogy az emberek iránt türelmesek legyünk, vagy nagyon kell őket szeretni, vagy nagyon megvetni.
- # Inkább rágalmazzák az embereket, mint hogy kizsákmányolják.
- # Még nem találkoztam olyan gazemberrel, a ki embergyülölő lett volna.
- # A becsületes emberekre semmi sem lehet nyomasztóbb, mint midőn kénytelenek valakit megvetni; csak az utolsó esetben szánják rá magokat.
- # Az ember a jövő felé rohan; az állat a jelenben él: néha a múltban él, mert bánkódni és nyögni is tud.
- # A szépség után a világosság a legszebb dolog a világon.
- # Még azok is, kik az igazságot legjobban szeretik, nem szeretik, hogy ha az emberek nekik szemökbe mondják; az embereknek elég bátorságok volna az igazságot megmondani, de meghallgatni nincs bátorságok, ez okból nem is mondják.
- # Ne mondd, hogy „én őszinte vagyok“, hanem légy az. Ne mondd, hogy „én nem vagyok hiu“; hanem bizonyítsd be.
- # A büszke ember nem hazudik, hogy önmaga iránt ne vétsen; az őszinte ember pedig azért, hogy az igazság ellen ne vétsen.
- # Általában azt hiszik, hogy két fülünk van, én azt hiszem, hogy a legtöbbeknek csak egy van — hogy azt hallja, a mi tettségére van. Még a legigazságosabbaknak is keményebb az egyik fülük mint a másik.
- # Az őszinteség ellen legtöbbször önzésből vétünk és érdekből; de mindig gyengeségből.

A szemünkkel is így vagyunk; a természet két szemet adott, de az egyiket behunyjuk; még pedig azt, melylyel olyan dolgokat látunk, a mi nincs inyünkre.

A hizelegés megrontja a szellemet, mint a czukor a fogakat.

Másoktól tanácsot kérni annyi, mint azt kívánni, hogy véleményeden legyenek.

A ki hizeleg — koldul.

Melyik rosszabb: hizelegni vagy a hizelegést elfogadni? A ki hizeleg, ront, a ki a hizelegést elfogadja, sülyed.

Hizelegő természet kétértelmű természet; igen gyakran azért hizelegnek, hogy magoknak bókokat kolduljanak.

A bor és dicséret hasonlítanak. Egy kevés dicséret jó hatással van, bátorít és erősít; a sok dicséret megárt.

A művészetben az eredetiség — jó tulajdonság, a világban — hiba. Olyannak lenni, mint mások hogy senkit se botránkoztatassanak meg, ez a világi evangélium.

A ki magát a világ véleménye után alkalmazza, az a legfüggőbb rabszolga, mert a legszeszélyesebb, legkorlátlanabb hatalmu és légkövetelőbb gazdát választja.

A ki a kötelességről való fogalma után alkalmazza magát, az az ember még tévedéseiben is szabad.

A közvéleménnyel ne törődjünk sokat; tegyünk mindent belátásunk szerint tőlünk telhetőleg legjobban, ha a közvélemény nem méltányolja — az az ő hibája.

Az őszinteséghez sok bátorság kívántatik, és sok tapintat, hogy sértők ne legyünk. Sokan nem tudnak őszinték lenni, csak gorombáskodással, sőt az őszinteséget igen gyakran összetévesztik a gorombasággal. Ugyanezért a finom tapintat és becsületesség egyesülése teszik a becsületes világi embert.

A jó és művelt izléssel egyedül az igazság talál. A művelt izlésű embernek terhére esik a hazugság; mikor beszél, igazat mond, de a sértést elkerüli.

Az unalom a rozsdához hasonlít, elrágja a tehetségeket.

Az egészségesek nem értik, hogy az ember beteg is lehet.

A betegek pedig azt értik meg bajosan, hogy az ember egészséges is lehet.

A betegek, az unatkozók és a szerencsétlenek szeretik a hely változtatását; mindig azt remélik, hogy másut jobban lesznek. Futnak önmaguktól; de nyomoruságukat mindenüvé magukkal viszik.

Vajjon az emberiség nem egy olyan szerencsétlen beteg-e, ki az egészséget keresi és a boldogság után fut? — és mégis minden helyváltoztatásban és minden haladásában szerencsétlen marad.

Mások előtt annyi évesek vagyunk a mennyinek látszunk, önmagunk előtt egészségünk és erőnk határozza meg korunkat; szellemünk tapasztalatunkkal egyidős.

A sok fecsegés, locsogás szellemüresség csalhatatlan jele.

A fecsegő olyan emberhez hasonlít, ki soha sincsen otthon.

- # A hallgatást használni tudni: erő.
 # Kik ügyeiket mindenütt elbeszélik és bizalmukat minden-
 kire kiterjesztik, olyanok, mintha meztelenül futkároznának az
 utcán.
 # A valódi bátorság ösmeri a veszélyt.
 # Az álmodozás az ifjuság eleme, a tevékenység az érett
 koré. A ki nem tud többé álmodozni, az cselekedjék.
 # Mindenki panaszkodik „az emberek ellen.”
 # Mindenki azt kiáltja: Mily gyarlók az emberek! Mily rosszak,
 gyengék, gyávák vagy ostobák! De természetesen, hogy önmagára
 mindenki kivételt csinál.

A Demi-Mond.*

— Irta: Varsányi Gyula. —

Oh az udvariatlan élet
 Titkolható betűivel:
 Redőkkel irta tele arcát;
 Kendőzés sem takarja el.
 Csak a mosoly paródiája**)
 Csillan meg fonnyadt ajakán —
 Oh! még szeretne ifju lenni . . .
 Szegény, szép, elbukott leány!

Hogy eltűnt bája, ifjusága
 Elhinnie olyan nehéz;
 Az utcán végiglejt kaczerán,
 Az ifjuság reá se' néz;
 Elámul, könny fakad szemében:
 „Erényes a világ talán?!“ — — —
 Hazatér árva fekhelyére.
 Szegény, szép elbukott leány!

Oh! hajdan szívet, észt bódított
 Szép arca, delczeg termete,
 A tespedt vért aszott velőt is
 Felforrallá tekintete:
 Szerelmes sziveken tiport ő:
 Sóhaj szállt léptei nyomán;
 Kis lábait csók árja mosta
 Szegény, szép, elbukott leány!

És lepkeszívét megbüvölve,
 Mesés kábitó éjeken
 Tombolt körötte fékevesztve
 A mámor a kéj, szerelem —

S ha végiglebegett a termen
 Hány szem szállt termete után.
 Mint tenger, szerelem övezte . . .
 Szegény, szép, elbukott leány!

És a szerlemittas ifju
 Ezt sugta: „Jer, megmentelek!“
 „Sodró örvényből kiragadlak,
 Vagy én is süllyedek veled!
 Multad kitörlöm emlékemből,
 Csak te vagy mindenem arám,
 Csókban fűrésztöm ifju tested!“
 Szegény, szép, elbukott leány!

Régen volt ez; sok évet nyelt el
 Azóta már a semmiség!
 De hű ifjának emlékére
 Könyű borítja el a szemét,
 Miért nem hallgatott szavára?
 Nem volna most e büntanyán!
 Elüzte . . . Tudja ég hol küzd ő . . .
 Szegény, szép elbukott leány!

Mint éhes vad prédára lesve,
 Kibámul ablakán merőn,
 Törött szemében hamvadozó fény
 Csillan meg néha reszketőn.
 Redős arcán ríktó festék,
 Haja mélyen csügg homlokán.
 Jobb volna már a sirba térned,
 Szegény, hervadt, bukott leány!

* Bukott nő.

**) Paródia: Nevetséges utánzás.

Jézus a tulajdon ellen.

Irta: **Weitling Vilmos.**

(Folytatás.)

Nyilvánvaló, hogy egy férfi, aki egész életén át szociális kérdésekkel foglalkozott, aki az összes társadalmi bajok orvoslását a vagyonnak és a munkának közösségében látja és ezen az alapon véli az új társadalmi rendet megépíteni, amely feleslegessé tegye a pénzt, a börtönöket stb.: a tulajdonnal szemben különleges álláspontot foglal el. Jézus, aki tisztán és világosan mondotta, hogy azért jött, hogy hirdesse a szegényeknek az evangéliumot (a szabadságot): ilyen férfi volt és mint ilyen természetesen nem tisztelhetette a tulajdont. Hiszen éppen a tulajdon fogalma volt az, ami tanai megvalósulásának útját állotta, amely azokat szegényekké tette, akiken segíteni akart.

Ezért nem kárhoztatta, sőt mentette a kicsinyeknek és a szegényeknek a tulajdon ellen intézett merényleteit. Mentenie kellett már azért is, mert minden ítélkezésnek és büntetésnek ellene volt, mert minden emberi törvényt jogtalanságnak tartott.

Lássuk, mit mond a tolvajlásról: Máttyás 5. rész, 40. vers. Aki akar veled törvénykezni és el akarja venni alsóruhádát, engedd át annak a felsőruhát is.

Keresztyén tulajdonosok, keresztyén jogászok és jogáskodó keresztyének, mit szóltok ehhez? S nép, vajjon nem zavarodtak meg fogalmaid, mielőtt e kérdésben világosan láttál volna? Nyakatekert és készakarva meghamisított új testamentomi magyarázatokban, gunyolódtak ezen a helyen, amely csak azok előtt érthető, akik mély pillantást vehettek a szociális kérdésekbe és az eszközökre, amelyek megoldásához vezetnek.

Képzeljünk el egy jövőt, amelyben nincs többé pénz, amikor az igazgatóság vezeti a nép termelését és fogyasztását, amelyben minden felesleges munka elesik és senki sem henyélhet, mert nem volna rá alkalma; képzeljük el, hogy a nevelés az ifjúságot átlag becsületes és tisztességes férfiakká változtatja, akik rövid napi munkájukkal megkeresik a mindennapi kenyeret; képzeljük el, hogy akkor a beteg embert sokkal jobban fogják ellátni és ápolni, mint manapság, semmiféle munkát és munkását meg nem veznének, hanem mindenkit egyaránt tisztelnének: képzeljük magunkat egy ilyen rendbe, aminőt Jézus és a kommunisták akartak, befogjuk látni, hogy ilyen rendben ismeretlen fogalom lesz a lopás, hogy durvaság, iszákosság, lustaság stb. lehetetlenné válnak.

Mert mit árt, ha egy ilyen társadalomban a szomszéd ellopja

a kabátomat, vagy cipőmet, vagy más egyebemet. Egyszerűen kérek a raktárakból más cipőt és más kabátot. A fővényesség eltűnt abból a rendből és nem úgy bánnak a veztessel, mint ma, amikor a károsult katonát nemcsak hosszadalmasan kihallgatják, hanem ráadásul még is büntetik. Mindez megszűnik a henyelő tulajdonosok pusztulásával, akiket a nép táplál és megszűnik a sok felesleges munka, amelyet a henyek gyönyörűségére, előjogaik biztosítására, a meglevő fentartására manapság el kell végezni.

Mennyire kinevetnék akkor azt a szomszédot, aki a két pár csizma helyett a lopottal három párral rendelkezne és szekrényében egygyel több kabátja lógna. Hiszen ez csak felesleges helyet foglalna el. Utóvégre is mindég csak egy pár csizmát húzhat a lábára, bármennyit lopott is össze. Dolgoznia pedig éppen úgy kell, mint a többinek; a lopott eszímákért pedig sem pénzt, sem nyalánkságot, sem más egyebet nem kaphat, mert hiszen mindenki megkapja a közös raktárakból szükségleteit.

Tragédia a fegyházban.

Irta: **Hugó Viktor** (Francziából).

(Folytatás.)

Midőn felkelt, az ágya lábánál álló fehér deszkaládácskához ment, melyben néhány darab rongyát tartá, és keresgélt. Egy női, varráshoz való ollót vett ki belőle.

Rousseau Emil-jének* szétszakgatott kötetei és az az olló volt minden, mi arról a nőről, kit szeretett, gyermekének anyjáról reá maradt, az egykori boldog kis háztartásból csak ennyi emléke volt. Klaudiusnak mind a két tárgy haszontalan volt; az ollónak csak nő vehette hasznát, a könyvnek csak egy olvasni tudó. Klaudius sem varrni, sem olvasni nem tudott.

Midőn a megbecstelenített régi kolostor meszelt folyosóján, mely a téli napokon sétahelyül szolgált, végiment, Ferrari nevű elítélthez közeledett, ki egy ablaknak roppant vastagságú keresztvasát vizsgálta. Klaudius a kis ollót kezében tartotta, Ferrarinak megmutatta és azt mondta:

— Ezzel a kis ollóval ezeket a vasrostélyokat keresztül vágom ma este.

Ferrari nem hitte és nevetett. Klaudius is nevetett. Ma még nagyobb buzgalommal dolgozott mint máskor; sohasem végezte el munkáját ily hamar és ily jól. — Becsületkérdést látszott belőle csinálni, hogy a szalmakalapot, melyet Bressie ur, egy troyesi polgár rendelt meg és előre kifizetett, még délelőtt bevégezze.

* Neves franczia bölcész, a ki írásaival a forradalmat előkészítette. Hires munkája „Emil“, a melyben a nevelésről beszél.

Kevéssel ebéd előtt, valami ürügy alatt lement az asztalosműhelybe, mely földszint épen az ő dolgozóhelyök alatt volt. Klaudius itt is, — mint mindenütt, szerették, de ritkán jött le hozzájuk. Midőn belépett, rögtön mondták: — Ni! ni! Klaudius! s körülvették. Egész ünnepegy volt. Klaudius fürkészőleg végignézett a teremben. Egy felügyelő sem volt jelen.

— Ki kölcsönözhet nekem egy fejszét? mondá.

— Mit akarsz vele? kérdezék.

— Ma estve a műhelyek igazgatóját ölöm meg vele, válaszolja.

Több fejszét tettek elébe, hogy válaszson. A legkisebbiket vette el, mely nagyon éles volt, a nadrágába rejtette és távozott. A teremben huszonhét fogoly volt. Klaudius nem kérte őket titoktartásra. Egyik sem árulta el. Még maguk közt sem beszéltek e tárgyról. Azonban mindenik várta, hogy mi fog ma történni. Az ügy egyszerű, nyílt és rettenetes volt. A bonyodalom lehetetlenné vált. Klaudiusnak nem lehetett tanácsot adni, sem feladni. Egy óra múlva Klaudius egy tizenhat éves, ifju elitétet szolított meg, aki a folyósón ácsorgott és ásitott, és azt tanácsolta, hogy tanuljon meg olvasni. E perczen Faillette szolította meg, kérdezte, hogy mi az ördögöt dugott nadrágjába. Klaudius azt válaszolá: „Ez egy fejsze, melylyel ma este D . . . urat meg akarom ölni.“ — Később kérdezte:

— Talán bizony látszik?

— Egy kissé, válaszolá Faillette.

A nap hátralevő része úgy telt el, mint rendesen. Este hét órakor bezárták a foglyokat, mindenik osztályt külön műhelybe, melybe be voltak osztva; a dolgozótermekből a felügyelők eltávoztak, ugylátszik, hogy ez a bevett szokás, és csak az igazgató körutja után térnek vissza. Tehát, Gueux Klaudius is épen úgy mint a többit, műhelybe zárták, a mesterségét értő társaival együtt. E műhelyben ekkor egy rendkívüli jelenet folyt le, egy jelenet, mely fenséges és rettenetes egy olyan jelenet, mely egyetlen egy a maga nemében, melyet a történelem elbeszélhet. A későbbben történt bírói vizsgálat kimutatása szerint, Klaudius is hozzászámitva, nyolczvankét tolvaj volt együtt. A felügyelők eltávozása után Klaudius padjára állott, és az egész társaságnak jelentette, hogy valami mondanivalója van. — Csendesség iett. Ekkor Klaudius felemelt hangon mondá:

„Mindnyájan tudjátok, hogy Albin testvérem volt. Tudjátok, hogy az adag étel, mit itt kapok, nekem nem elég. Ha azt a kevés pénzt, a mit külön szerzek, mind kenyérre költöm, még akkor sem lakom jól. — Albin mindig megosztotta velem ételét; előbb azért szerettem, mert táplált, később, mert szeretett. D . . . igazgató ur elválasztott bennünket, bár együttlétünk semmi kárára és alkalmatlanságára nem volt; de D . . . ur gonosz ember, ki a kinzásban gyönyörüségét találta. Kértem, hogy adja vissza Albint. Láttátok, hogy kérésemet nem teljesítette. November negyedikéig gondolkozási időt adtam, hogy Albint adja vissza. Ezért börtönbe záratott. — Én pedig ez idő alatt törvényt tartot-

tam felette, én halálra ítéltém; ma november negyedike van. Két óra múlva körutjára el fog jönni. — Előre tudatom veletek, hogy meg fogom ölni. Van-e valami mondanivalótok reá?”

Mindnyájan hallgattak. Klaudius folytatta. Ugy látszik, hogy különös ékesszólással beszélt, ami nála igen természetes volt. Ki nyilatkoztató, hogy ő tudja, hogy erőszakos tettet fog végrehajtani, de azt hiszi, hogy igaza van. Hallgatóságának, a nyolczvan tolvajnak lelkiismeretére hivatkozott. Helyzete nehézségét elismerte. Sajnálta, hogy vannak olyan rendkívüli esetek, midőn az ember kénytelen magának igazságot szolgáltatni. Ő tudja, hogy az igazgató életét nem olthatja ki anélkül, hogy a saját életét fel ne áldozza, de ilyen igazságos ügyért szívesen hal meg — Elmondta, hogy komolyan megfontolta a dolgot, két hónap óta mindig e tárgy felett gondolkozott. Ő azt hiszi, hogy nem a bosszu érzete által engedi magát elragadtatni, mert ha így volna, akkor kéri a jelenvalókat, hogy tudassák vele. Okait nyíltan és becsületesen az igazságos hallgatóság elébe tárja. Tehát ő elhatározta D... ur halálát, de ha valakinek ellenvetése van, ő azt is kész meghallgatni. Csak egy hang emelkedett fel, és azt ajánlotta, hogy mieelőtt Klaudius megölné az igazgatót, még egyszer beszéljen vele, — tegyen még egy utolsó próbát, hát ha megindítja.

— Helyes! mondá Klaudius, megpróbálom.

A nagy toronyórán nyolczat ütött. Az igazgatót kilencz óra-
kor várták. Miután e sajátságos legfőbb törvényszék, a már egyszer hozott ítéletet helybenhagyta, Klaudius rendes derűlsége is visszatért. Minden fehérenműjét és ruháját, a szegény fogoly hitvány vagyonát, egy asztalra rakta, és azon társait, kiket Albin után legjobban szeretet, egyenként odahívta és mindenét szétszította köztük. Csak a kis ollót tartotta meg. Azután mindeniket megölelte. Némelyik sirt, ő mosolygott. Ez utolsó órában voltak perczek, midőn oly nyugodtan, sőt vidáman beszélt, hogy társai közül többen reményelték, mint későbben erősíték, hogy Klaudius alkalmasint fel fog hagyni rettenetes szándékával. — Még azzal is mulatta magát, hogy a műhelyet gyéren világító gyertyák közül egyet az orrával elfujt; a neveléshiány miatt sok ilyen rossz szokása volt, mely a természettől nyert méltóságát gyakrabban megzavarta, mintsem kellett volna. Semmi sem tudta azt végbe vinni, hogy az egykori utczagyerköczön olykor, olykor a párisi csatornák szaga meg ne érezzék. Egy ifjut vett észre, a ki nagyon halvány volt, merev tekintettel nézett rá és reszketett; bizonyosan azon mérénylet izgatta így fel, mely előtte nemsokára lefolyandó volt.

— Ne félj fiu, bátorság! mondá Klaudius szeliden, ne félj, nem tart sokáig, egy percz alatt megtörténik az egész.

Midőn minden birtokát szétszította, mindenkitől elbucszott, mindenkivel kezet szoritott, a műhely homályosabb szegleteibe itt-ott csoportosuló nyugtalan beszélgetését félbeszakította, és megparancsolta, hogy mindenki dolgához lásson. Mindnyájan hallgatva engedelmeskedtek. A műhely, melyben ezek történtek, egy hosszukás terem volt; mind a két oldalán ablakok voltak, és a két

végén két egymással szembelevő ajtó. A mesterséghez megkívántató szerszámok mind a kétfelől az ablakokhoz közel voltak elhelyezve, a padok a fal jobb oldal felől levő szegletét érinték. — A két sor ülőhely közt levő szabad térség egy hosszú utat képezett, mely egyenes vonalban egyik ajtótól a másikig ment, és az egész termen keresztül vezetett.

Az igazgatónak körutjában hosszú és meglehetősen keskeny uton kellett keresztül mennie; a délfelől levő ajtón jött be, és miután a jobb és balfelől levő munkásokat sorra nézte, az északi ajtón távozott. Ez utját rendesen elég hamar és megállapodás nélkül végezte be. Klaudius is visszament a padjához, és munkáját folytatta, mint Clément Jakab az imádságot. Mindnyájan várahoztak. A percz közeledett. A toronyóra ütését hallották. Klaudius azt mondta: — Háromnegyed kilenczre. — Ekkor felállott, a terem egyik részén komoly és szomorú arczzal végigment, a déli ajtó mellett levő műhely szegletére könyökölt és várahozott. Arcza tökéletes nyugodt és jóindulatu volt. Az óra kilenczet ütött. Az ajtó megnyílt. Az igazgató belépett. E pillanatban az egész műhelyben siri csend lett. Az igazgató mint rendesen, most is egyedül volt. Vidám, elégedett és kérlelhetetlen arczzal lépett be, Klaudiust, a ki balfelől az ajtó mellett állott és jobb kezét a nadrágába rejtette, nem vette észre, az első padok előtt sebesen haladt el, nehól a fejét rázta, egy-egy észrevételt tett, idestova szétnézett, — anélkül, hogy észrevenné, hogy a körülötte levők szemei egy rettenetes eszmére voltak függesztve. Meglepetve, hogy lépteket hall a háta megett, hirtelen megfordult. Nehány pillanat óta Klaudius csendesen követte.

— Mit csinálsz itt? kérdezé az igazgató, miért nem vagy helyeden?

(A börtönben nem tekintik az embert embernek, hanem kutyának, és tegezik).

Gueux Klaudius tiszteletteljesen válaszolá:

— Igazgató ur, egy kis beszédem van önnel.

— Miről akarsz beszélni?

(Folytatás következik.)

Ketteeskén.

Fejem az öledbe hajtom
S elnézem a szép eget,
Büvös-bájos kék szemedből
Mely szeliden rám nevet.

S egyre duzzogsz és kötődöl
Csintalan kis szőke lány,
„Tudja Isten, kire gondol,
Amikor így néz reám.“

De azután rám borulsz csak
S ajkad ég az ajkamon;
Mért nem engedsz hát felelnem
Édes, szőke angyalom?

Róna Béla.

Nemzetgazdasági igazságok.

A jobbágyság. Azok számára, kik kétségbeesnek a haladás lassúsága fölött, álljon itt a következő emlékeztető. Még nem rég 50—60 esztendővel előbb Európában a munkaüzem formája a jobbágyság volt. Ez az idő, melyről Deák Ferencz azt írta, „hogyan Magyarországon a föld 70,000 nemes birtokában van, 7 millió lakosnak pedig nem jut semmi,“ a munkásvilág történetében gyászos emlékű. Kortársak megható színekben ecsetelik a földmives munkásoknak helyzetét.

„Van egy neme az emberkerülő állatoknak, him- és nőnemű, fekete, beesett, napbarnított: falun található, a göröngyhöz lán-czolva, melyet legyőzhetetlen kitartással feltornak és megásnak. Van valami emberi hanghoz hasonló beszédmódjuk és ha lábukra állnak, emberi ábrázatot mutatnak. Tényleg emberek, kik éjjel odukba visszavonulnak, hol fekete kenyéren, vizen és gyökéren élnek. Megkimélik a többi embereket a vetés, szántás és aratás munkájától.“ Ezt Labruyére írja róluk. Knapp pedig így ír: „Így marad a paraszt örökké ugyanazon a fokon, magával meghasonlott, sötét elégedetlen, nyers szolgai, csak a felügyelőnek engedelmeskedvén; szerencsétlen középtaj teherállat és ember között. Sorsa a nemzedékek fokozódó tragédiája.“

A földmivesek ily leírásával összehasonlítva egy Szántó Kovács Jánost, Csizmadia Sándort stb. nem lehet kétségbeesni a haladás felett, mely ha lassan is, de ellenállhatatlanul megközelíti a világczélt.

A strike-ok történetéhez. Angliában 1891-ben 893 strike volt, részt vett benne 300,000 munkás. Sikeres volt 550 nem sikerült 212. Egy strike átlagos tartama 24 nap. — Franciaországban 1891-ben volt 267 strike, 108,000 munkással; 100 strike egészen sikerült; 60 részben.

Strike volt Angliában:

1870-ben	30
1871-ben	98
1872-ben	343
1873-ban	365
1874-ben	288
1875-ben	245
1876-ban	229
1877-ben	180
1878-ban	268
1879-ben	308

Amerikában volt 1881—86-ig 3900 strike 22,300 vállalatban

résztvett bennök 1.325.000 munkás. Egyike a legnevezetesebb strike-mozgalmaknak a londoni dokkmunkások 1889-iki strike-ja. Egyszerre 130,000 munkás szüntette be a munkát. Béremelést és állandóbb alkalmazást követeltek. A strike miatt szünetelt a hajózás és a kereskedelem Londonban. A napszámos munkások a legnagyobb rendben viselték magukat. Bár 5 héten át járta a strike-oló 130.000 proletár London utcáit éhezve, egyetlenegy kihágás sem fordult elő, mely a strike-ra volt visszavezethető. A szünetelők támogatására más munkások is abbahagyták, minden érdek nélkül a munkát. A társadalom minden osztálya a munkásokat támogatta; nagy adományok folytak be, még külföldi testületektől, sőt egyénektől is; (a victoriái parlamentből, a tasmániai miniszterelnöktől) népkonyhákat rendeztek be stb. A strike befejezésére választott bíróság útján történt, mely a londoni Lord-mayor, a londoni püspök és Manning bíbornokból alakult. A munkások kívánalmait teljesítették.

Tudományok köréből.

A köszénfesték.

A fekete gyémánt, a köszén, a vegyész kezében tetszés szerint való kelmeffestékké változik. A köszénből fekete, barna, piros, narancs, sárga, zöld, kék, vagy ibolyafestéket készítenek. A szivárvány minden színe kikerül belőle, akár csak az igazi gyémántból.

Az a rejtelmes köszén sok titkot zár magába, de hiába való sötét némasága, a kíváncsi tudósok csak megkaparásszák fényes ábrázatát, kutatják anyajegyeit, melyek eredetére vallanak, azután sütik, főzik, pörkölik, míg kedvteléseit, viselkedését el nem árulja. Sok rejtegetett titkot csaltak már így ki belőle.

A köszénből kifejtett növénylenyomatok ép szerkezetű, bár elszenesedett növényrészek mesés dolgokat regélnek arról a régmúlt világról, melyben a köszén bölcsője ringott. Valamikor millió és millió év előtt, a föld izzó belsejét csak vékony, szilárd kéreg borította, a nap sütése elenyészett a föld saját melegével szemben, az északi sarkon és az egyenlítő tájékán akkor csaknem egyenlő volt a hőség. A földet meleg, fulladt vizpárák övezték s e roppant melegházban a mai apró harasztok óriás ősei tömérdek számban tenyésztek. Toronymagasságu, oszlopos, égbe nyuló, szőrös, iszonyuan terjedelmes páfrányok terpeszkedtek mindenfelé. Buja, ágas-bogas, tollas növényszörnyek erdei lepték el a föld száraz térségeit.

A föld idővel kihült, az óriás fakat, eserjéket mívelő harasztok elhaltak, kidültek, iszap, homok, kötörmelék lepte el tetemüket. A takaró egyre vastagodott fölöttük, s a növekedő nyomás alatt az ősnövények megszenesedtek.

Ma már mélyen a földbe ereszkedik a bányász, hogy a köszénen csákányával ősrégi rabságából kiszabadítsa. Rövid a

szabadság. Csöbörből-vödörbe kerül a szegény köszén. Alig hogy kimenekült a föld nyomasztó talpa alól, nyomban megkinozzák az emberek. Tüzzre dobják, hogy pattogón szabaduló lelke melegségét munkára, vagy fűtésre fogják. Sőt külömb kinszenvedések is bántják: testét, vérét, lelkét, szertetépek egymástól. — Ezt a kegyetlen műveletet a gázgyárban követik el rajta. Zárt hengerben izzítják, a hengerben visszamarad a koks, a hengerből csövezetéken keresztül kipárolog a kátrány és a világító gáz. A kátrányt hűtő készülékben sűrítik, a világító gázt pedig megtisztítják és nagy gáztartókba eresztik.

A köszén vére, a kátrány az, melyből a vegyész a sok csodálatos festéket, orvosszert, illatos anyagot készíteni tudja.

Valamennyi kátrány-termék között legértékesebb a benzól, mert ebből származik a legtöbb, vízben oldható, kelmefesték, más néven kátrányfesték, kőszénfesték.

Az anilint, naftalint, antracént s a kátránynak még egyéb termékeit is a vegyészek savakkal, lugokkal, sókkal keverik, főzik, sűtik, és az egyes esetekben követett módszerek eredményeként előáll az a sok szemkápráztató, gyönyörű festék, melyekkel a pamut-, gyapju- és selyemruhákat színezik.

A kátrány-lepárlást, anilin, készitést, festékgyártást más-más gyárakban végzik. Az első két műveletet teljesítő gyárban kevés a látni való, annál érdekesebb a kelmefestékgyár. Pokoli látvány az ilyen gyár udvara: tetőtől-talpig egy színre mázolt munkások, valóságos sárga, zöld, piros, kék emberek futkosnak, sűrögnek-forognak ott. Mindegyiken rögtön meglátjuk, milyen festék készítésén fáradozik.

Legszébben hat a sok kőszénfesték ragyogó színe a bágyadt fényű selymen. A színes kelme a kereskedőhöz, majd a szabóhoz, innen a nők liliumtestére kerül s végül — papirosgyárban fejezi be pályafutását.

Humor.

)(**Fölfogás dolga.**

Az **özvegy**: Képzelve csak, boldogult férjem ötezer forintot hagyott szegény zongoratanitók kiképzésére?

— Micsoda! Zongoratanitók kiképzésére! Jó Isten, milyen bosszuálló, embergyűlölő lehetett az ön férje!

Nem fél. A pap szörnyen lehordja az iszákost. Azután így szól: Nem fél ön az Isten büntetésétől.

— Nem én — dadogja a részeg — nem vagyok én olyan félenk.

)(**Figyelmes.** Az ur utazni akar és figyelmezteti a szolgáját, hogy két órakor reggel keltse fel. A szolga azonban már éjjel 12 órakor felveri az álmából. Az ur állomittasan kérdi, hogy van-e már két óra. Nincs — feleli a szolga — csak éppen figyelmeztetni akartam, hogy még két órát alhatik.

-)(**Mint az égben.** Egy szegény embertől kérdi a szomszédja:
 — Hogy megy otthon a sorsa?
 — Nagyon jól, akár az égben.
 — Hogy, hogy? kérdi a szomszéd.
 — Hát sem nem eszünk, sem nem iszunk, mint az angyalok.

)(**Mindég mondta.**

Allamügyész: Igazán szép börtönépület ez! Pompás termek!

Börtönőr: Nem hiába mondtam én mindig, hogy a nagyságos államügyésznek való lakás volna itt.

Különfélék.

? **Világító irótollak.** Az amerikaiak ismét egy új találmánnyal lepték meg az ó-világ lakóit: világító irótollakkal. Egyikük rájött, hogy mikép lehet a villamosság segítségével a sötétben is írni. A tollra ugyanis egy ügyes szerkezetű kis villamos izzólámpát erősítenek, mely a papirost annyira megvilágítja, hogy pompásan lehet írni, világos szobában pedig az a haszna van a találmánynak, hogy a toll nem vet árnyékot a papirosra. A lámpácskát ceruzára is lehet alkalmazni. Hogy a találmány beválik-e, az még a jövő titka.

? **Kinai utlevél.** Eredeti utlevéllel utaznak a mennyei birodalom alattvalói: a tenyerük lenyomatával. Az emberi kéz tenyerén levő vonalak ugyanis mind különbözők, vagyis minden ember tenyerén más-másféle vonalak láthatók. Ha valamely kinai alattvaló utlevelet kér, az illetékes hatóság, melynek területén lakik, a tenyerről olajjal itatott vékony papirosra egy lenyomatott vétet, mely aztán a hatóság hivatalos pecsétjével ellátva, utlevél gyanánt szolgál s mint ilyen csakugyan meg nem hamisítható, sem pedig másra át nem ruházható.

? **Hajvásár.** Sokan azt hiszik, hogy az álfürtöket, melyekkel a ritka női hajat pótolják, vagy kiegészítik, halottakról vágják le. Ez a fölfogás téves; az a haj, melyből az ugynevezett chignon készítenek, élő lányok és asszonyok fejről való. Bretagneban és Auvergneben, Franciaországban, meghatározott napokon valóságos hajvásárok folynak. Mihelyt egy leány megjelenik, ki fürteit pénzért eladni hajlandó, a hajkereskedők körülállják, a leány pedig föláll egy boroshordóra és kibontja fürteit, mire rendes licitálás kezdődik, amelynek végén a leány, természetesen, ha a legtöbbet ígérő ajánlatát is kevesli, haját meg is tarthatja. Legnagyobb keresletnek a szőke és a vörös haj örvend. A megvásárolt haj legnagyobb részét Marseillebe, francia város. a hajkereskedés főpiacára szállítják. Hatalmas mázsás zsákokban érkezik meg a nyersanyag a raktárba, hol előbb melegvízben, aztán pedig hamuzsirban áztatják, megszáritják és végül lisztben fürdetik meg a hajat, míg aztán alkalmassá válik a chignonná való földolgozásra. Több mint 400 métermázsa hajat hoznak évenként külföldről is.

Nápoly
tömegh
marsei

?
nevette
De an
rátoml
becses
ophret
kaptan
recept

T
T
A
A
H
gyógy

Costin
elsikk

ségber
szalm

karzat
lezuha
Ő ma

Konst
a hab

része
e mia

leszu

lősne
szilár

egy s

„Cas
telt P

Nápolyból, Szienciából, Spanyolországból Marseillebe, hol ebből a tömegből mintegy 180.000 chignont készítenek, melyekből a marseillei nők maguk 25.000 darabot fogyasztanak.

? **A hóbotos recept.** Egy angol írja a következőket: Sokat nevettem már életemben a rófnyi hosszúságu orvosi műszavakon. De annyit még soha, mint a minap, amikor egy betegen fekvő barátomhoz mentem és az asztalon egy orvosságot találtam, amelynek beceses neve: typhomaliopneumophtiptisicotrichinotetanoataxiophreticosphenise. Mikor ezt szerencsésen végigolvastam, kedvet kaptam a legutóbbi receptjének a megtekintésére is. Szól pedig a recept eképen:

Thetra hydrobetenaphtolamni	4 gr.
Thioparatoluidinsulphonat	6 „
Acid. orthosulphamidobeng, anh.	3 „
Arnido acetopara phenitidini.	1.5 „

Ezt óránként kell bevenni egy evőkanállal. Na ha ettől se gyógyul meg gondoltam, akkor semmitől.

Világkrónika.

— A sikkasztó börziáner. Budapesten letartóztatták Costin Miksa berlini tőzsdeügynököt, a ki Berlinből 25000 márka elsikkasztása után megszökött.

— Öt gyermek tüzhalála. Ó-Szivár (Magyarország) községben öt gyermek kukoriczát sütött egy kunyhóban. A kunyhó szalmafedele tüzet fogott és a szerencsétlen gyermekek benégtek.

— Halálos tornázás. A roueni (Franciaország) színház karzatának kiálló karfáján egy katona tornázott. Keze megesuszott, lezuhant a földszintre, a hol testével agyonütött egy borügynököt. Ő maga szörnyethalt.

— Elsülyedt hajó. A „Gairloch“ nevű angol gőzös Konstantinápoly közelében léket kapott és elsülyedt. Nyolcz ember a habokban lelte halálát.

— Kevés a krumpli. Izlandban (Angolország kiegészítő része) nagyon rosszul ütött ki a krumpli termés. Nagy a nép között e miatt az éhínség.

— A féltékenység. Altonában egy lakatos nyílt utcán leszurta a kedvesét, egy fiatal özvegy asszonyt, mert féltette.

— Robbanó szódavíz. Colmárban (Elszáz) egy vendég-lősnek a fejét összeroncsolták egy felrobbant szikvizes üvegnek a szilánkjai.

— Öngyilkosság a fürdőben. Brünben (Morvaország) egy szekerész katona a fürdőben föbe lőtte magát.

— A kedvelt szindarab. A párisi „Gaité“ színházban „Casotte“ nevű szindarabot most vasárnap 1700-odszor adták előtelt ház előtt.

— Leányversenyzők. Pittsfieldben (Észak-Amerika) a lóversenyeken a leányok ülik meg a versenylovakat.

— Fellázadt matrózok. „Oliv Pecker“ nevű angol hajó matrózai Bahia (Brazília) közelében fellázadtak és agyonütötték a kapitányt és a kormányost. A rossz bánásmód keserítette el őket.

— Megölte a szunyog. Pilkallenben (Nyugati-Poroszország) egy 12 éves kis leány szunyogcsipés következtében meghalt.

— Furcsa kérés. Strasburgban az anyakönyvvezető előtt jelentkezett egy menyecske és arra kérte a hivatalnokot, hogy szerezzen neki egy új férjet, mert a régi elhagyta. A különös kívánságot persze nem teljesítették.

— Csudafa. Petersdorf (Szilézia) községben van egy tölgyfa, amelynek törzse 8 méter vastag. Hozzáértők 1000 esztendősnak mondják.

— Új vallás. Mainzban új vallást „csináltak“. A neve „apostoli közösség“. A vallásalapítók egy gyógyszerész, egy hentes, egy cipésmester és egy pékmunkás.

— Összedölt kórház. Montreuxban (Franciaország) egy ujonnan épített kórház összedült és maga alá temette az ott kezelt betegeket.

— Négy turista halála. A Mont Pleureuron egy nyolcz tagu kiránduló-társaságot a hógörgeteg a mélységbe sodorta. Mindannyian életüket veszítették.

— Hamis pénz a vidéken. Enyiczken az odavaló csendőrség pénzcsináló-banda nyomára jött.

— Merénylet a polgármester ellen. Toulban (Olaszország) egy korzikai ember merényletet követett el a város polgármestere ellen. A merénylő késsel támadt a polgármesterre és súlyosan megsebesítette.

— A rézmetsző öngyilkossága Grácban (Stájerország). Alfonz Tivadar, híres rézmetsző, öngyilkos lett. A harmadik emeletről ugrott le, miután erős küzdelmet folytatott a feleségével, ki őt cselekedetében meg akarta akadályozni.

— Riadalom a cirkuszban. A Brüsszelben működő Wulff cirkusz előadásán egy ló megbokrosodott és a közönség közé ugrott. Sokan megsebesültek.

Kedves feleség. Fresnesben (Páris mellett) egy menyecske hogy a kedvesével zavartalanul érintkezhesen, egy hónapig zárva tartotta a férjét. A hatóság szabadította ki szobabörtönéből.

— Elégett hajó. Az „Attila“ nevű petroleumszállító hajó Philadelphia (Amerika) közelében nyílt tengeren elégett. Személyzete még ideje korán megmenekülhetett.

— Lombroso Budapesten. Lombroso hírneves olasz elmeorvos és író két napot Budapesten töltött.

Gazdaság.

A gabonaneműek mult heti árát a következő táblázat mutatja:

Gabonanem	Sulya amelyből 100 liter	Gabonaár készpénzben mtrm.-ként			
	kgr.	— frt — krtól	— frt —	— krig	
Buza bántási	76—81	— frt — krtól	— frt —	— krig	
" tiszavidéki	76—81	11 „ 90 „	12 „ 40 „		
" pestvidéki	76—81	11 „ 85 „	12 „ 35 „		
" fehérmegyei	76—81	11 „ 90 „	12 „ 40 „		
" bácskai	76—81	— „ — „	— „ — „		
Rozs I. rendű	70—78	8 „ 55 „	8 „ 65 „		
" II. „	70—	8 „ 45 „	8 „ 50 „		
Árpa takarm.	60—62	6 „ 60 „	6 „ 80 „		
" égetni való	62—64	7 „ 10 „	7 „ 80 „		
" sörfőzésre	64—66	8 „ 30 „	10 „ — „		
Zab, uj	39—41	6 „ 30 „	6 „ 50 „		
Tengeri bánt. O.	—	4 „ 95 „	5 „ — „		
" máshonnét	—	4 „ 85 „	4 „ 90 „		
Repzekaoszt.	—	12 „ 20 „	13 „ — „		
Köles	—	— „ — „	— „ — „		

Szerkesztői üzenetek.

- F. Imre Eszék.** Horvát nyelven nem jelenik meg. Könyvet küldtünk.
- M. István Makó.** Rendben van.
- A. Ferencz Budapest.** Csalódik. Nem kölesönbe, hanem 25 krért aján-
dékba kapja. Miért nem terjeszti társai közt a lapot?
- S. Károly Brassó.** A leszámolás még mindig hiányzik.
- G. Sándor Budapest.** Köszönjük. Alkalmilag felhasználjuk. Szeretnénk
öntől néhány uj előfizetést nyerni.
- S. Miklós Kolozsvár.** Közbenjárásáért köszönet.
- K. András Kéz.** Október 1-ig küldjük.
- P. Ferencz Jász-Apáthy.** A „méltóságos“ főispán ur ez idő szerint még
nyaral. Kérdezősködjék úgy szeptember közepe táján, talán akkora már
itt lesz.
- J. József Pécs.** Minden ígretünket pontosan beváltottuk. Köszönettel
vennök, ha az ellenkezőről meggyőzne, hogy esetleges hibánkat jóvá tehessek.
- Vasöntök szakegylete Budapest.** Szíves megemlékezésüket szépen
köszönjük.
- L. Lajos Pozsony.** Miért e nagy csend?
- D. Ferencz Sárköz.** Szívesen látott vendégünk lesz. Csak rajta!
- H. Ferencz M. Vásárhely.** A nervus rerum gerendarumra égető nagy
szükség van. Ugyan, könyörüljön rajtunk!
- Sch. Károly Pécs.** Legutóbbi levelünkre a választ nagyon várjuk.
- M. Géza Arad.** Az iparjog dolgában türelmetlenül várjuk felvilágosi
tását. Üdvözlünk minden ismerőst.
- M. János Szabadka.** Tessék a hivatalos pártlaphoz fordulni. Ott bizo-
nyára megnyugtató felvilágosítást kap.
- Cs. József Tata.** Előfizetése a 32. számig rendben van. A tataiak
mélyen elaludtak . . .
- B. József Késmárk.** Elküldjük. Türelmet kérünk.
- Dr. F. Jenő Tokaj.** Szüretre elfogadom a meghívást. Családodat
üdvözlöm.
- H. Gy. Miskolcz.** A postán elveszett a mult heti küldés. Innen a
késedelem.
- Szt. Pál Arad.** M.-nek elküldtük a jutalomkönyvet. Üdvözlöt.
- F. Adolf Pápa.** Elküldtük a könyvet. Nem jár érte pénz, de reméljük,
hogy a mire vállalkozott, az meglesz. Ez lesz a legméltóbb fizetés.
- N. S. Invej.** November 1-ig előfizetése rendben van.
- Sch. J. Kolozsvár.** Igen örvendünk, hogy szedők támogatnak. Ennek a
szakmának intelligenciájától legtöbbet várunk. Üdvözlöt.

Betürejtvény.

Irta: Galambos István.

a, a, a, a, a,

p. p. p.

l. l. l.

k.

Ezekből a betükből a következő három szó állítandó össze:
1. Az első olvasni való. 2. Mindenhez ez szükséges. 3. Ruhadarab.

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt egy érdekes regényt; második jutalom gyanánt egy érdekes elbeszélést sorso-
lunk ki.

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a
Népolvasótár 22. számában hozzuk.

Megfejtési határidő 27-e.

A Népolvasótár 19. számában közölt betűtalány megfejtése:

Munkásság az élet sója.

Az első jutalmat, egy humoros magánjelenetet, nyerte: Stern
Janka Bécs, Magdalenen-Strasse 25, III., 11.

A második jutalmat, egy elbeszélést, nyerték: Bali Lajos és
Bukovinszky Sándor, Csengery-utca 6. sz., II., 32.

Helyesen megfejtették még a következők:

Budapestről: Petra József, Hosszu Mihály, Antal Imre, Fábán
János, Bogyó Mór, Hetesi Andor, Mészáros Miksa, Juhász Pál,
Geller Róza, Bali Lajos, Bukovinszky Sándor, Schnadenberger
Ferencz, Halász Vilmos, Gebei Sándor.

Vidékről: Klein Józsefné Ujpest, Korbély Anna Csorna, Orvecz
István H.-M.-Vásárhely, Göbl Mihály, Truckenbród Károly Pécs,
Ungár Jenő Miskolcz, Springer Sarolta Apatin, Stern Janka Bécs,
Brisztl Lajos Pécs, Juszt József Pécs, Slosejár Samu Rozsnyó,
Bálint Ödön Kolozsvár, Rédei Ferencz Makó, Schaberl József
Kolozsvár.